

Ngôi Quê, quê người và món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguy&n Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

Riêng riêng anh Trần Việt Hoàng ở Los Angeles

Trong một lần nói chuyện cách đây không lâu, anh Thành ở Ninh Hòa “khoe” với tôi rằng: - Có một anh nhà văn, tên Việt Hoàng, không phải là “dân Nha Trang Ninh Hòa mình” mà nghe nói món “mắm ruot cá ngừ” thì cũng thêm chuyện nếm miêng. Và anh hỏi đã ăn Việt Hoàng ăn một bữa cơm với món mắm ruot cá ngừ đó

Nghe chuyện, tôi cũng đồng lòng cảm thông, hiểu khách xin mời anh Việt Hoàng đến nhà tôi ăn một bữa cơm lý thú.

Tôi mời anh ăn một món ăn quê mùa quê tôi. Đó là món bánh căn. Món bánh căn nhà quê ăn quê người.

Bánh căn trên đất Mỹ trong trí tưởng tượng!

Chỉ có một dòng chảy thiêu mà tôi cảm thấy đi, đi đi rồi thì hiểu nên hai chữ “nhà quê” đến anh Việt Hoàng cũng như quý vị đến các khách các địa phương khác khi phải một công “nhún mũi trên môi” chê rằng: Cái món nhà quê đó có gì hay ho mà khoe với mình!

Thôi thì “biết người, biết ta”, nói chuyện hàng ngày để để biết “quê”! khi biết chê. Phải không anh Thành?

Bánh căn trong trí tưởng tượng, nói nôm na là ăn bánh căn hàm thụ. Không biết anh Việt Hoàng ở trên cái miền nông thôn mùa Ca Li Phồn Nیا (California) mua cái vé máy bay, bay sang cái xứ Đông Bắc xa ngàn dặm, trong cái tháng cuối năm, tuy phải trả tiền trả, có tên Tàu hóa là Massachusetts để xuyết xoa co ro trong cái giá rét chết người, ăn vài cốc bánh căn nóng hôi hổi với nếm mắm tỏi ớt có pha thêm một muỗng nước cá thu kho ngọt, trên thêm ít hành mỡ và mỡ lát xoài băm, không đáng giá hai đô la?

Tôi sẽ đúc bánh và gói chén trên trong “attachment” bỏ vào trong “compose” và E-Mail cho anh Việt Hoàng “thông tin” về món ăn nhà quê mình.

Biết đâu, món ăn này không chừng là gây hiểu lầm cho các con anh Việt Hoàng, sẽ háo hức mua làm rồi hay làm dâu Nha Trang Ninh Hòa mình? (Trong trường hợp bạn trên vẫn còn để thân vui tính à ghen! Nếu đã năm thì phải thì... hàng xóm đâu nha!)

Tôi biết đâu ư ờn tay áo xuống bẹp đây!

... Bên miền năm trước... khi Mẹ tôi hãy còn là bà Bảy bán cháo lòng, mì qu&ng ở Xóm C&n, Nha Trang...

Má tôi đòn gánh đè vai suốt một đời, vất vả nuôi dạy con miền miền đất. Miền miền cái miền háu ăn, ăn như heo xà, ăn không bao giờ biết no. Ăn đến rồi, cha mẹ chuyện gì không kể. Nhà tôi thu nhập nghèo khổ cũng biết một cái bao tử không đầy. Cha tôi cũng chép miêng, mỗi khi thấy miền miền anh em tôi bu quanh cái mâm ăn bữa cơm vánh đôi chén, dành nhau gắp thức ăn:

- Thấy bạn chó con ăn kh& mà th&ng quá ch&ng!

Ngô i Quê, quê ngô i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguy n Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

Vì không đ ti n cho b y con ăn hàng (ăn quà) nên Má tôi th nh tho ng ph i t tay n u hay làm l y cho b y con ăn m i “ph”. Ph t c là ăn cho tho cái mi ng, ăn cho đã đ i cái b ng. T c ăn no “cành hông” m i thôi.

T ph giò heo, t i mì qu ng, cháo lòng cho chí bánh xèo, bánh căn... Má tôi đ u m t tay nhà b p. Tôi là con l n nh t trong nhà nên lăng xăng giúp m l t v hành, v t i, gi m m... và xây b t khi đúc bánh căn, bánh xèo hay n u chè sôi n c (trôi n c).

Đúc bánh căn.

Sáng s m mai đúc bánh, t i đó Má tôi l ng tám lon s a bò g o lúa cũ đem ngâm. Má tôi nói ph i g o lúa cũ bánh m i “dòn”. G o lúa m i, nh a nhi u, b t đ o quá bánh không “xê”. Tám lon s a bò t c b ng hai ký g o m i đ trám m i m t cái mi ng c a b y chó con.

Ngâm g o xong, bà vét h t c m ngu i trong n i ra tô. Ch ng m t tô canh là v a cho hai ký g o. Bà đ c m nguôi vô cái r c o m t đ y chà nhè nh trong ch u n c cho g o nh b t ch t đ o c a c m ra. Sau đó bà r i m ng lên cái trần cho ráo khô n c.

Sáng mai tôi s “vút” g o ngâm cho s ch và xây g o chung v i tô c m ngu i đó. H n h p này là m t bí quy t s làm cho bánh dòn lâu h n. Ai chuyên đúc bánh căn đ u bi t.

Nh ng cũng còn tùy cái bàn tay khéo léo pha thêm n c trong b t khi đang đúc cho v a đ đ c khi đ vào khuôn bánh m i đ t yêu c u. Bánh đ t yêu c u c n ph i h i đ các y u t nh đ i đít ph i “xê” t c vàng r m, lòng bánh, m t bánh ph i có l tầng ong x p, vành bánh ph i tròn tr a và dòn. Bánh lì m t là b t l ng. B t đ c bánh s ng ng t.

Khi mua khuôn bánh căn, Má tôi ch n khuôn c a ng i Chàm Phan Rang làm, h n là khuôn c a “Th y Gòn” (Sài Gòn). Má tôi gi ng nghĩa:

- Khuôn ng i Chàm làm m ng, thanh, nh h n khuôn c a ng i mình n ng n và mau n t b . Nh t là cái bánh đúc coi không “ng” b ng.

Nghe Má tôi nói v y ch h i đó tôi ch a phân bi t đ c cái bánh c a Má tôi đúc v i cái bánh c a bà Sáu bán h ng ngày trong xóm nó khác nhau ch “ng” nào.

Bây gi t c b c đã b c, tôi m i nh n ra cái “ng” thì Má tôi đâu còn đ tôi khoe r ng:

- Má i! Con bi t cái bánh Má đúc nó “ng” h n nh ng cái bánh đúc b ng khuôn “Th y Gòn” r i! Khi Má tôi c n th n bê cái khuôn t ch v nhà, cha tôi đi lên bãi rác Cây Bàng Đôi, ngay ngã ba Tòa T nh, l m m t cái vành thép ràng thùng c a Tây b , đ su t bu i hôm đó ông h i h i ràng cái vành khuôn trên, có m i hai cái l m ng mạnh r t đ b n t b .

Má tôi b t đ u “tao” khuôn. Má tôi l i t n m n, t m gi i nghĩa cho th ng con trai mà tánh ý l i hay tò mò chuy n b p núc nh con gái:

- a Má! Má nung lò lên r i đ đ u vô trong m y cái khuôn nh cho nó b c khói chi v y Má?

- Má “tao” khuôn đó con! “Tao” t c là mình làm cho khuôn nó tr n, nó bóng, sau này đúc cái bánh nó m i tròn tr a, coi nó m i “ng”. Nh t là đ v t, bánh không b tr y, b rách, coi đ òm hà.

Đ ngh v t bánh là m t que s t Má tôi đ t ông th r n ch Đ m làm đ t bi t. Tay c m thon dài ch ng b n t c, l n h n ngón tay tr m t chút. Đ u v t bánh đ c đánh b t ra r ng ch ng

Ngô i quê, quê ngô i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguy n Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

hai ngón tay khép i, càng ra ngoài bìa i càng m ng. M i i n v t bánh, bàn tay Má tôi đ a m t vòng quanh cái bánh r i lu n cái v t xu ng đáy khuôn, nâng cái bánh căn vàng r m g n gàng lên i v t. M t cái h y nh là cái bánh căn đã n m trên cái đĩa đ t trên cái bàn g th p kê bên c nh lò đúc.

Năm, sáu đôi đũa đã ch c h giành nhau g p b vào chén.

Cái cây v t bánh này đã đ c đi chu du kh p xóm. Ai cũng m n Má tôi cây v t m i khi nhà h đúc bánh.

Khi tr i cho Má tôi, ai cũng khen:

- Cái cây “đ t” bánh c a ch B y ngon quá ch ng hà! Đ t thi t đã cái tay! Cám n ch B y nhi u nhen!

Má tôi hài lòng vui v :

- Đà! Không có gì! Khi nào c n thì ch c sai x p nh qua l y v dùng!

Trong lúc tôi nh n nha xây b t thì Má tôi đã u xu ng cu i xóm đ mua cá, mua rau hành, chanh t,... cùng nhi u th linh tinh v n u, pha tr n thành các món n c ch m.

Tôi nói nh n nha xây b t không ph i là v a xây, v a ch i nh quý ngài văn, thi sĩ c i ng a xem hoa đâu nhé.

Xây b t h i x a xây b ng tay ch không ph i xây b ng máy nh th i bu i “hi n đ i” bây gi . Cái c i b ng đá xanh n ng n g m hai th t. Th t trên nh và th t d i i l n h n, có thành nh lòng máng x i cho b t ch y ra... Th t trên khoét trũng xu ng b ng đ ch a g o. C nh mép thành th t có m t l nh đ g o ch y t t xu ng th t d i. M t th t d i có nh ng rãnh sâu đ khi g o đ c hai th t cà vào nhau thành b t thì ch y theo cái m ng mà ch y xu ng ch u h ng.

Khi xây, n u làm bi ng xây cho mau và nh tay thì c chêm n c m i vào l cho nhi u. B t s b i ng và không m n. Dùng hai ngón tay v m t ít b t s th y có h t l n c n. Xây ch m rãi, r t m i tay vì ít n c b i, c i s di chuy n r t n ng. Nh ng ch t b t s m n màng. Đúc bánh r t ngon. Cha tôi c hay l y hình nh cái c i xây ví von v i nh ng nhà giàu keo ki t b n x n:

- “Ti n b c nhà giàu đ ng trên đ đ ng d i y nh cái c i xây b t th t trên đ th t d i”.

Thoáng m t ch c, Má tôi đã v đ n nhà. M y đ a em xúm vào ph giúp r t náo nhi t. Đ a l t v hành. Đ a l t v t i. V a làm v a cãi nhau om xòm, m t i r t vui. Cha tôi thì lo lu c t đ làm t t ng. Riêng Má tôi đ c trách vi c kho m t n i cá ngọt đ làm n c ch m. Bà l a mua một con cá thu o còn t i roi rói m i i bi n v . Hai cái mang cá còn đ au màu máu. Bà ng i làm cá bên c nh c i xây, nên tôi l i tò mò, t c m ch:

- Má à! Sao Má không mua cá chù, cá ch m hay cá bò, cá n c, cá c m cho r mà đ c nhi u. Má mua chi cá thu m c ti n mà còn l a thu o nh xú b ng b p tay v y, ăn sao đ ?

- Má bi t! Nh ng lâu lâu các con m i đ c ăn một l n, Má không ti c ti n cho các con ăn ngon một b a. Cá thu m c ti n h n các lo i cá khác. Thu o l i càng m c h n. Nh ng th t nó ngon, x ng nó cũng m m h n cá thu. N u n c r t ng t con à. Lát n a con coi! Cha con v a ăn v a nhai h t x ng cá cho coi. ng thích nhai x ng đ u cá thu o l m, nên Ma m i l a mua cho cha con đó ch .

À! Ra v y. Bên c nh chúng tôi còn có cha tôi n a ch . Má tôi su t đ i, mi ng m n, mi ng l t đ u dành cho con, cho ch ng.

Ngọt i Quê, quê ngọt i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguy n Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

t s ng chín đ au cha tôi v a lu c xong, ông đang b m đàng xa kia. C m không cho đ a nào l i g n. Ông s mùi cay hay m nh v n văng lên làm chúng tôi cay m t. Hành t i l t xong. B t xây xong. B t đ u nhóm lò.

Cha tôi c n th n mang cái khuôn bánh t g m ch n ra. Ông đem cái khuôn trên ra m t bên r i đ than c i vào lòng khuôn d i có cái rá ngăn l i. Ông b t đ u nhóm l a. Tôi đã th s n cái qu t b ng mo cau n i tay ch làm Tôn Ng Không gi làm qu t Ba Tiêu c a Bà La Sát qu t l a đ đ a th y Tam T ng qua núi Di m S n. Nh ng tôi không qu t t t l a mà làm cho l a mau h ng đ đ c ăn bánh căn càng s m càng b t ch y n c mi ng vì đói và thèm.

Má tôi đã kho xong n i cá kho. N c cá trong veo, loáng thoáng m y lát cá thu và nh ng khoanh cà chín đ bên trong n i n c đ y ăm p loang loáng ánh m trên m t.

Cha tôi cũng đã giã xong tô m m th m. Nhìn màu t n i đ c m t tô, ai không ăn cay đ c, th y cũng thèm.

- Giã m t tô m m t t i cho ngon cũng l m công phu con à! Cha tôi l i truy n bí quy t cho tôi. Tr c h t con ph i gi t, t i và đ ng cho nhuy n. Nh l y h t h t t ra nghe con. Ti p theo, con hoà n c sôi đ ngu i vào, khu y cho tan h t đ ng r i v t chanh vào, tr n đ u. Sau đó châm n c m m t t . V a châm v a n m cho đ n đ v a mi ng ăn.

- Sao l i bài b n cho cho m t công v y cha? Mình không đ h m bà l ng vô cùng m t lúc có ph i mau h n không! Tr c sau gì cũng vô b ng h t tr n mà cha?

- Nói nh m y thì còn bi t gì cái ngon, cái thú c a s ăn u ng. N u ăn là c m t công phu ngh thu t, đòi h i ph i nghiên c u lâu dài. Ăn cái ki u nh m y nói khác gì trâu ăn c . Ông bà mình nói “th c b t tri k v” là v y đó.

- Nh ng con th y cha giã có m i c i n c m m không thôi mà th t l p lang quá, có c n thi t v y không?

- Con không th y khách hàng ăn ch ram, ch cu n c a Má con bán đ u khen n c m m ngon sao?

- Con có nghe nh ng ch a đ ý cách làm m m, bây gi con m i nhìn ra.

- Đ ng và n c m m là hai ch t n ng. Mình không v t chanh tr c cho ch t chua th m vào t i và t thì khi đ m m vào nó làm cho hai th nạy chìm xu ng, nhìn tô m m m t ngon.

B y gi tôi m i h c đ c thêm cái kinh nghi m, chanh không nh ng có tác đ ng làm đ u cái m n c a m m và còn có công đ ng đ y màu tr ng c a t i, màu đ c a t lên trên m t, làm cho tô n c ch m càng thêm đ p, càng thêm h p đ n cái th n kh u. Còn c o thêm vài múi chanh nguyên tép b lên trên cũng là cách làm đ p thêm mà thôi.

Tôi á há ra cái đ i u ch t hi u nh ông Newton đang t m khám phá ra đ nh lu t r i c a trái táo, bèn quên luôn c v i c tru ng, v a ch y v a la “Eu Kera! Eu Kera!” v y.

- Con bi t r i! Cha giã n c m m cũng gi ng nh Má ăn tr u v a cho th m mi ng, v a ch c rằng mà l i làm cho hai cái môi đ c n ch đ p cho cha ng m n a! Ph i không?

Cha tôi v a quay đi v a t m t m c i m ng yêu:

- Cha cái th ng chó con! Tao đang gi ng nghĩa chuy n n c m m sao m y l i b t quàng vô chuy n Má mà ăn tr u? Nh p nh i vô đây h ?

Nh ng nhìn cách c i c a ông tôi th y ông cũng đang khoái chí v i cái so sánh ng nghĩnh c a tôi.

Ngô i Quê, quê ngô i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguyễn Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

V a nói chuyện, v a qu t l a không ng ng tay, lò than bén gió h ng lên, lan ra kh p m t khuôn. Má tôi đem cái ch o ra đ t lên m t than đang đ r c đ “phi” hành. Hành lá đã đ c cha tôi x c nh , c c l n d c hành đ c cha tôi x c đ u y nh có th c đo. Khi đ u trong ch o b c khói, Má tôi đ h t c t ô hành x c vào ch o và tay trái nh c cái ch o ra kh i l a, tay m t v i đôi đ a con, bà xào qua, đ o l i cho hành chín đ u. Hành chín ánh lên m t màu xanh l c trông th t đ p m t.

(Có ngô i nói ăn bánh căn v i h . Theo tôi h ch ăn v i bánh “ng” m i đ c đ a. Bình Đ nh hay ăn h thay hành. Còn Nha Trang thì ngô i ta ăn hành)

Th là m i v i c đ u xong! Ch ch có ... gió đông là đúc bánh và... ăn!

Đ h n Kh ng Minh x a kia c u gió Đông đ t tr n Xích Bích nhi u!!!

B y gi trong căn nhà tranh nho nh c a gia đình tôi đã s n sàng có m t hàng bánh căn th c th nh c a bà Sáu trong xóm. M y đ a em tôi l i lần xăn đem đôn ng i cho Má tôi ng i đúc bánh. Cái bàn g th p bà dùng bán cháo hàng ngày đ c kê ra c nh lò than làm ch đ t bánh và các th m hành, n c ch m. Gi a ch bà ng i và khuôn bánh là ch u b t.

Nhìn dáng Má tôi tay trái hòa b t, tay ph i kh i đ u than trên khuôn m i th y h t cái khéo léo nh p nhàng c a đôi bàn tay bà. Bà c m cái v t bánh v a nâng m y cái n p khuôn nghiêng qua một bên, th c cái v t xu ng kho ng đ u l a bên d i t ng khuôn m t th t đ u dằng, thông th . Không ch m cũng không mau. Bà làm công v i c đó đ cho m i hai cái khuôn nóng đ u. Đo n, bà kho ng b t, bà dùng cái vá nhôm múc lên một vá r i đ xu ng t t xem coi đ đ c l ng c a b t. N u quá đ c bà múc n c lã trong cái thau nh đ s n bên hòa thêm vào. Su t trong bu i đúc bánh, th nh tho ng bà l p l i đ ng tác này nhi u l n đ gi cho đ đ c ch t b t đ c đ u.

Tay bà trái thoãn tho t đ b t vào khuôn. Sang khuôn th hai, bà đ y n p khuôn m t. C nh th bà đ giáp m t vòng thì v a lúc v t cái bánh đ u tiên ra kh i khuôn. Cây v t x a nh hàng d i đ t khuôn, nâng lên cái bánh tròn vành v nh.

Cái bánh con con xinh x n, to ch ng m t ph n ba qu cam, hình bán c u, c t theo ti t di n (b m t). Bên d i thì chín vàng r m, bên trên m t b t chín tr ng ng n, l ch l tàng ong trông th t h p d n.

Mãi v sau, đi ăn bánh căn nhi u n i, tôi m i đ ý nh n xét, có ch , ngô i ta đúc bán khi v t lên, d i đ t bánh l m đ m đen ch không đ c vàng nh bánh c a Má tôi.

M y đ a tôi m t ph n đang đ i, m t ph n lấu tấu tham ăn nên “ăn nh ăn c p phá nhà chay” (?) không có chút gì g i là v n nhân tao nhã. Hãy coi cha tôi ăn kìa!

Ngồi i Quê, quê ngồi i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguyễn Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

Ông múc n^o c m^o m vào chén, hòa thêm m^o y mu^o ng n^o c cá, g^o p m^o t mi^o ng cá d^o m ra cho tan theo n^o c, thêm m^o t chút t^o t^o ng, g^o p thêm m^o y mi^o ng xoài s^o ng đ^o c b^o m nh^o . Chu^o n b^o xong xuôi, khi Má tôi v^o a v^o t cái bánh ra kh^o i khuôn, ông đón l^o y b^o ng bàn tay trái, tay ph^o i đã c^o m s^o n mu^o ng m^o hành, ông ph^o t đ^o u lên m^o t bánh, l^o i v^o a lúc má tôi v^o t cái k^o ti^o p, ông đ^o t cái mu^o ng vào tô m^o , đón l^o y cái th^o hai úp ngay ng^o n lên cái v^o a b^o i m^o và b^o vào chén n^o c ch^o m. C^o p bánh căn ng^o p chìm tr^o n v^o n đ^o i n^o c ch^o m. Bây gi^o ông m^o i c^o m l^o y đôi đũa g^o p l^o y bánh lên ăn.

Ti^o ng rằng c^o n vào bánh nghe d^o n r^o m, rau r^o u trong mi^o ng. Ông l^o i nhón trái t^o t xiêm c^o n thêm t^o đ^o u trái t^o t m^o t chút cho thêm cay. Nghe ti^o ng ông nhai, kèm ti^o ng hít hà, xuýt xoa, ch^o c ch^o c t^o v^o đ^o ng t^o n h^o ng cái h^o ng v^o ngon lành c^o a th^o n kh^o u, Má tôi t^o m t^o m c^o i:

- Nè Ông! Đ^o a chén đây b^o cho c^o p n^o a nè!

C^o p m^o t cha tôi t^o n t^o t n^o c m^o t không bi^o t có ph^o i vì cái cay c^o a t^o t hay vì cái kh^o i c^o a lò than hay vì c^o m đ^o ng trong cái h^o nh phúc đ^o n s^o c^o a gia đình nghèo mà sum h^o p vui v^o y.

Ăn qua m^o t l^o t bánh căn tr^o n, Má tôi l^o i đ^o c bánh có trắng tr^o ng v^o t đ^o c^o nhà đ^o i kh^o u v^o . Bà đ^o p ch^o ng b^o n cái tr^o ng v^o t vào tô. Dùng đôi đ^o a đánh nhuy^o n tr^o n tr^o ng cho lòng tr^o ng, lòng đ^o hòa tan vào nhau, r^o i c^o m^o i khuôn bà cho vào m^o t mu^o ng canh tr^o ng. Ch^o cho m^o t b^o t trong khuôn s^o i b^o t chu^o n b^o làm t^o ong bà m^o i đ^o tr^o ng vào và đ^o y n^o p l^o i. Ch^o ng m^o i gi^o đ^o ng h^o , bà gi^o n^o p v^o t bánh. Trên m^o t bánh gi^o đây ph^o ng lên m^o t l^o p tr^o ng vàng t^o m nh^o ngh^o , x^o p to nh^o cái bánh bò. Trông th^o t h^o p đ^o n. Cái th^o n kh^o u l^o i mu^o n ăn.

G^o p lúc g^o p mùa ru^o c n^o i, ng^o i trong xóm kéo nhau ra b^o bi^o n v^o t nh^o ng con ru^o c bé tí xíu nh^o chân nhang, đồ au, trong v^o t, b^o c m^o t nhúm cho vào bánh thay cho tr^o ng v^o t, ăn ngon tuy^o t tr^o n. Có khi, thuy^o n v^o b^o n, đánh b^o t đ^o c m^o m^o c con nh^o b^o ng ngón tay, cha tôi mua “tr^o m” đ^o đ^o c bánh. Nh^o ng con m^o c còn đ^o ng, t^o i r^o i, da đ^o đ^o i màu, ăn ng^o t và d^o n trong mi^o ng. N^o u có đ^o c cá c^o m m^o m, lo^o i cá c^o m nh^o nh^o cây t^o m x^o a răng, thân hình trong v^o t, ch^o th^o y hai con m^o t đen, nh^o tí nh^o đ^o u bút bi thì càng ngon h^o n n^o a.

Có khi ng^o i ta cũng dùng th^o t heo n^o c x^o c nh^o đ^o thay th^o n^o u không có ru^o c ho^o c m^o c con.

M^o y con cún nh^o làm m^o t h^o i đã l^o ng l^o ng b^o ng, không khí b^o t đi cái não nhi^o t tranh ăn ban đ^o u c^o a lũ chó con. Cha tôi gi^o đây đ^o ng thông th^o nhai cái đ^o u cá thu và nhâm nhi ly r^o u đ^o thì Má tôi múc riêng ra m^o t tô b^o t pha l^o ng h^o n m^o t chút đ^o đ^o c cho bà ngo^o i tôi m^o t đĩa bánh đ^o c bi^o t. Lo^o i bánh này m^o m, không xê, g^o n gi^o ng nh^o bánh b^o nh^o ng không có xoáy chính gi^o a. Ngo^o i tôi không còn cái răng nào, Bà nhai m^o m mém, nên Má tôi đ^o c bánh m^o m cho Bà. Má tôi sai tôi:

Ngũ i Quê, quê ngũ i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguy n Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

- Con b ngũ đi bán bánh lên nhà C u đ k nh cho ngũ i!

Ăn bánh căn ph i ăn theo ki u nhà quê, nhà nghèo m i ngon, m i đúng đi u tình ca lý con sáo, hay lý qua đèo. Nghĩa là ph i ăn ngay t i lò, lúc bánh m i v t ra còn nóng hôi h i và dòn. Ph i ngũ i ch m h m bên lò than, hay ngũ i tr t trên đùn ngũ i th p lè tè quanh đó. Tay đ a cái chén ch c ch cái bánh t i phiên mình. Mà cái mi ngũ thì chếp chếp thềm thu ngũ m i th y h t cái ngon c a s ăn bánh căn. Còn ăn theo ki u nhà giàu, ngũ i ch m ch trên bàn, đ i đúc cho đ m t đĩa vun ch n, m hành thoa s n đầu đó, b ngũ lên: - “M i ông x i bánh!” thì cái ngon đã m t h t tám m i ph n trăm. Còn n u b ngũ tô, b ngũ đĩa xu ngũ xóm mua đem v nhà, bánh đã ngu i ngũ t thì cái ngon ch con m i ph n trăm là cùng.

Ngũ i khách ph ngũ xa n u m c kích c nh đám ngũ i chen chúc ăn bánh căn quanh b p l a h ngũ i quê tôi ch c s phán ngay r ngũ:

- Ch là c c b t n ngũ thôi! Có gì trân quý gì đâu mà làm c nh là...

Khách s b l ngũ câu nói n a ch ngũ đ tránh câu phê phán t nh . Ph i! Cái món bánh căn i quê tôi th t s ch là món b t n ngũ. Nó ch t phát, gi n đ , đ n s và m c m c n a. N u đem so sánh v i bánh bèo x Hu , hay bánh d y mi n B c nó không đ p b ngũ. Đem tr ngũ bày lên mâm, lên bát nó l i càng v trí khiêm nh ngũ h n. Trong lúc bánh bèo, bánh d y hãnh di n phô bày g ngũ m t có n c da tr ngũ ph i ph i thì bánh căn quê tôi, l i ph i úp m t vào nhau thành đôi, thành c p, ôm p l y ch t m hành th m béo bên trong một cách an ph n th th ngũ.

Cái món bánh căn quê tôi còn có đ c tính d dãi n a. Nó không c u k đòi h i nh nh ngũ công n ngũ quý t c bánh bèo ph i có nhân tôm s y, ăn m i ngon. Bánh d y ph i nhai chung v i ch giò, ch l a m i thú.

Bánh căn ch c n đúc lên, ch m m i m m nêm, m m n c hay chút n c cá mẩn m n cũng xong. Ch ngũ c n hành m , nhân tôm, ch giò, ch qu ... bánh căn c ngon mi ngũ nh th ngũ. Và c ăn th m ngàn trùng ch ngũ nào no b ngũ thì thôi ch không có c m giác...ngán lên t n c .

Nh ngũ ngũ i bán bánh căn trong xóm, đa ph n là cho dân lao đ ngũ nghèo, nên giá thành càng r càng t t. Ngũ i ta ăn c t cho no b ngũ ch không đòi h i cao l ngũ, mĩ v . Do đó nh ngũ lo i cá “long h i” nh cá “li c ch ”, cá “h gi i” ít ngũ i ăn, giá r t r , g n nh cho không, đ c m y bà bán bánh căn mua v n u l y n c c t, ph n xác b đi, đ làm n c ch m.

Cá “li c ch ” và cá “h gi i” ch to b ngũ hai ngón tay tréo, x ngũ nhi u h n th t, ăn không khéo s d b hóc x ngũ, nên dân nghèo đ t tên cho nó là “long h i” nghĩa là “lôi h ngũ”.

Vâng! Th a b n! Bánh căn quê tôi ch gi n đ có v y. Nh ngũ có đi u dù đi trăm sông ngàn núi, v t c n a vòng trái đ t, ăn không bi t bao nhiêu là món ngon v t l t gánh hàng bán rong l

Ngô i Quê, quê ngô i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguyễn Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

Đồ ăn cho t i ng i gh cao trong các cao lâu sang tr ng, mà m i khi tr i ch m thu se se l nh, có chút m a bay bay, lòng ng i Nha Trang, Ninh Hòa l i c nh nôn nao, nh quay qu t t i cái món bánh căn, bánh xèo i quê mình. Nh nh t là cái lò than, ánh l a h ng t a h i m ra chung quanh. Nh m y cái đèn ng i chi l .

Cái món bánh căn quê tôi bình d , ch t phát y nh ng i v hi n, đôn h u m t đ i l ng l chăm lo cho ch ng, cho con, không m t ti ng than van. Có chng, n u ông ch ng l mê say bóng s c c a các ti u th đài các n i đô th chng n a thì ch kêu lên đôi ti ng nào lòng:

Chàng i! Ph th p làm chi!

Th p nh c m ngu i đ khi đói lòng!

Đ c “Mi ng ngon Hà N i” và “Món l mi n Nam” c a nhà văn Vũ B ng th y món nào cũng l , cũng ngon mà sao nó c u k , khó khăn quá. Đ i chúng nghèo khó nh quê tôi thì làm sao có đ c các món ăn ch i nh i “đ t ngàn năm vẫn v t” và n i “đ t phù sa tôm cá đ y đ ng lúa chín ngút ngàn cò bay mỗi cánh, n i thiên nhiên u đ i”.

Ch ng b ng cái món “chân quê Nguyễn Bính bánh căn” Nha Trang tôi mang đ y h ng đ ng gió n i, b t c n i đâu, b t c lúc nào cũng có th làm đ c, ăn đ c d dàng.

Thi sĩ T n Đà, ngoài tài văn, th ra còn là s t sành ăn, có lu n v cái s ăn đúng đ i u “lý chu n chu n” r ng: Ăn ngon c n ph i h i đ các y u t : th c ăn ngon, ch ng i ngon và ng i ăn chung... ngon (đ i ý v y).

Tuy nhiên lúc y thi sĩ ch a ph i làm k l u vong t n n x ng i nên cái lu n c a ông thi u m t m t y u t quan tr ng n a không kém mùi v trong lúc ăn. Đó là tình quê h ng.

đây chúng ta có đ h t các món ngon. Th nào cũng có. Toàn là th h o h ng t quê nhà nh n ăn, nh n thêm đ dành d m xu t kh u ki m đô la, t con tép rang cho t i h i sâm vi cá, y n sào n u là đ bi n, h i v . Còn s n hào trên núi thì th t nai, heo r ng, m t g u, s ng h u... đ u có đ . Th m chí ba cái trái cây r ti n nh trái cóc, trái me cho đ n thanh long, măng c u xiêm, b i Thanh Trà, Năm roi cũng bày bán ê h ...Ch vài ba ch c đô là ta có đ .

Mà sao ai cũng đ u nói chung một r p nh nhau:

- Ăn thì cũng ngon mi ng! Nh ng mà th y nó c thi u thi u cái gì! Th y c sao sao y!

“Cái sao sao y” chính là cái “tình n c, tình quê, tình xóm, nghĩa làng” nó đã m t t m lâu, t cái lúc g t n c m t b m m cha ông, b ng i thân k thích, b l y tre làng, b cây bàng đ u xóm...ng m ngui ra đ i.

Vì v y c m i l n ăn món gì có dính dáng t i quê nhà thì th y lòng, th y mi ng nó nh t i cái...

Ngô i Quê, quê ngô i v i món ăn quê: ...bánh căn!

Tác Giả: Nguyễn Thanh Ty

Thứ Hai, 18 Tháng 5 Năm 2009 13:46

sao sao y.

Th h i khi ăn m t “xì lai pi dà” hay c n ph p m t mi ng “ham b g hót đót” có ai th y lòng sao sao y không?

Ch c ch n là không! Pizza Ý tuy ngon nh ng sao sánh đ c v i bánh xèo nhân tôm, nhân m c, th t heo n c cu n v i rau s ng c a ta? Cái l u th p c m t bí lù ì nhà hàng Tàu m c ti n làm sao sánh đ c n i cháo đ u cá, hay tr canh chua cá mú c a ta?

Không ph i mình tôi “mèo khen mèo dài đuôi” đâu.

Các b n hãy ng m mà xem.

Tôi đem cái tình quê, cái lòng nh quê ra mà nói v y có đúng không?

Đây, tôi gói tr n m t đĩa bánh căn m i hai c p g m có hai c p đúc v i tr ng v t, hai c p đúc v i ru c t i, hai c p đúc v i m c con, còn l i sáu c p bánh tr n, m i anh Vi t H i ăn th “món l quê nghèo” mi n Trung, Nha Trang Ninh Hòa m t l n cho bi t.

Tái bút: Tôi không dám g i theo n c ch m. S nó loang ra attachment làm hôi mùi... n c m m, làm anh t ng b !

Anh hãy theo cách cha tôi ch d n ì trên mà làm cho mình m t tô m m ngon nhé. Nh m i “đ c phu nhân” th ng th c v i. Đ ng nh Tr Bát Gi i ăn tr m Nhân sâm, nu t ch ng m t mình mà mang ti ng “th c b t tri k v ” đ y.